

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/czasopisma/popularnonaukowe-1/biuletyn-ipn/41047,Biuletyn-IPN-nr-7-82017.html>

26.02.2026, 21:50

„Biuletyn IPN” nr 7-8/2017

Do pobrania:

[SPIS TRESCI - Biuletyn IPN nr 7-8/2017 \(pdf, 215.37 KB\)](#)

[„Biuletyn IPN” nr 7-8/2017 \(pdf, 42.54 MB\)](#)

Opis

Główny temat numeru to przeprowadzona w latach 1937-1938 przez NKWD ZSRS w ramach Wielkiego Terroru tzw. operacja polska – jedna z największych, a najmniej znanych zbrodni na Polakach.

Spośród miliona rodaków, którzy w wyniku traktatu ryskiego zawartego w 1921 r. między II Rzeczpospolitą a bolszewicką Rosją znaleźli się za naszą wschodnią granicą, wymordowano być może nawet 200 tysięcy osób. Przywiązani do polskości i katolicyzmu, zostali uznani za szpiegów i sabotażystów, których trzeba zlikwidować.

Zanim doszło do ludobójstwa na mniejszościach narodowych oraz wrogach klasowych (tzw. operacja kułacka) niektórych bezskutecznie próbowano wychować w duchu sowieckim – piszemy m.in. o eksperymencie z powołaniem tzw. Marchlewszczyzny, Polskiego Rejonu Narodowego im. Juliana Marchlewskiego na Ukrainie, który miał być kuźnią nowych kadr przyszłej komunistycznej Polski.

Zbrodnia sowiecka w Winnicy na Ukrainie została, podobnie jak zbrodnia katyńska, odkryta w 1943 r. i nagłośniona przez Niemców.

Z kolei o niezrozliczonych zbrodniach niemieckich mówi autor książki Sprawa Reinefartha.

Borys Sokołow, jeden z zagranicznych autorów numeru (USA, Ukraina, Rosja), specjalizujący się w demaskowaniu nadużyć postsowieckiej polityki historycznej, pisze o przyczynach i skali śmiertelności wśród sowieckich jeńców wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku.

Do numeru dołączono płytę DVD z filmami: Liliany Komorowskiej i Diany Skaya „Ojcu” i Grzegorza Górnego „Marchlewszczyzna”.

Od 28 lipca w sprzedaży w sieci Empik, placówkach Poczty Polskiej oraz w księgarniach IPN w Warszawie.

SPIS TREŚCI

Jarosław Szarek, Prezes IPN – „Nie mogę o tym pisać ani myśleć”

Operacja (anty)polska NKWD

- Hiroaki Kuromiya – Wielki Terror w ZSRS 1937-1938
- „Operacja polska” 1937-1938 na tle mechanizmów Wielkiego Terroru. Z Nikitą Pietrowem rozmawia Henryk Głębocki

- [Marek Klecel – Ludobójstwo przed wojenną zagładą. „Operacja polska” NKWD](#)
- Marcin Majewski – Operacja „kułacka”. Tajny rozkaz NKWD nr 00447
- Jurij Szapował – System więziennie-lagrowy w czasie Wielkiego Terroru
- Anna Zechenter – Skrwawiona winnicza ziemia
- Szukam prawdy o „podolskim Katyniu” – O pierwszym ujawnionym miejscu zbrodni „operacji polskiej” NKWD z Jerzym Wójcickim, redaktorem naczelnym „Słowa Polskiego” w Winnicy, rozmawia Anna Zechenter
- Dawid Zagził – Polscy komuniści: cena zaprzaństwa
- Henryk Stroński – Ukarana Marchlewszczyzna
- Serhij Kokin – Zbrodniarze z NKWD przed sądem. Przypadek Żytomierza Polskie rodziny
- Anna Czocher – Najważniejszy jest człowiek. Chrzanowscy i Szlenkierowie
Komentarze historyczne
- Marcin Jurek – Polskie podziemie niepodległościowe w kinematografii PRL
- Borys Sokołow – Ludzie, wojna i matematyka. Sprawa bolszewickich jeńców 1920 roku
- Arkadiusz Kutkowski – Śmierć ze znakiem zapytania
- Łukasz Sołtysik – Polowanie na ludzi. Zbrodnia lubińska 31 sierpnia 1982 roku
Sylwetki
- Adam Hlebowicz – Mohylewianka. Zapiski Marii Jefimow (1912-2006)
Ludzie wolności
- [Andrzej Grajewski – Nie tylko dysydentka \[Petruška Šustrová\]](#)
Rozmowy
- Zbrodnie nierozliczone. Heinz Reinefarth i Powstanie Warszawskie. Z dr. Philippem Martim, autorem książki Sprawa Reinefartha, rozmawiają Filip Gańczak i Maciej Foks
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Powiązane wiadomości

Uroczystości z okazji 86. rocznicy rozpoczęcia tzw. operacji polskiej NKWD – Warszawa, 11 sierpnia 2023

[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

ZBIGNIEW KARPUS ❀ MACIEJ KORKUĆ ❀ WALDEMAR REZMER

JEŃCY 1920

e-Book

Jeńcy 1920, wyd. 2 zmienione

ADRIAN MATUŁA

**OBRAZ ROSJI SOWIECKIEJ
NA ŁAMACH
WYBRANYCH POLSKICH
CZASOPISM KONSERWATYWNYCH
W LATACH 1929–1939**

Książka

Obraz Rosji sowieckiej na łamach wybranych polskich czasopism konserwatywnych w latach 1929-1939

Centrum
Mieroszewskiego
CM

REDAKCJA | PAWEŁ LIBERA, MACIEJ WYRWA

„OPERACJA POLSKA” NKWD 1937–1938 PRZYWRACANIE PAMIĘCI O ZBRODNI

Książka

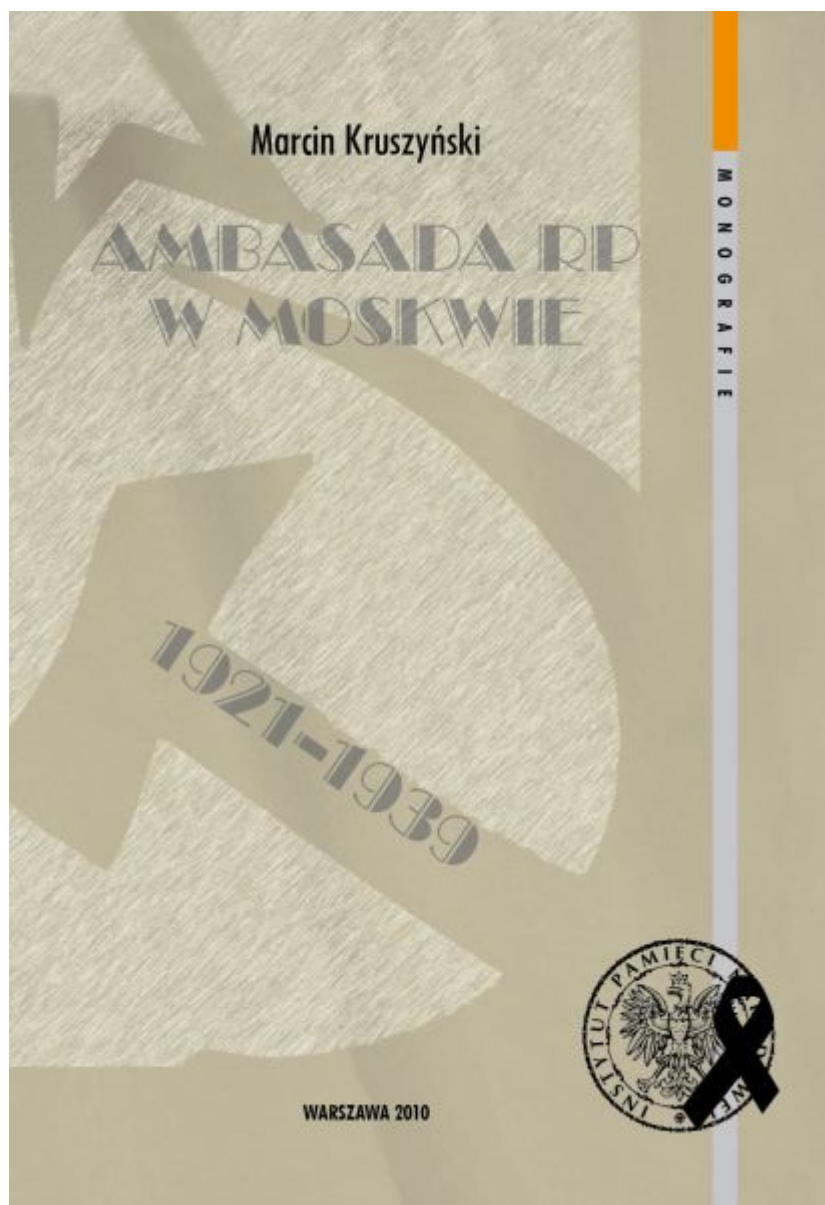
„Operacja polska” NKWD 1937–1938. Przywracanie pamięci o zbrodni

e-Book

Oskar Dirlewanger. SS-Sonderkommando „Dirlewanger”

e-Book

Ambasada RP w Moskwie 1921-1939

[dalej](#)